ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

๑. ชนเหล่านั้นแม้ทั้งหมด มีมือถือจอบเป็นต้น แต่งหนทางให้ราบเรียบไปถึงที่ประมาณ ๑ โยชน์ และ ๒ โยชน์ ฯ ผู้ใหญ่บ้าน เห็นพวกเขาแล้ว คิดว่า มนุษย์เหล่านี้ ประกอบแล้วในสิ่งที่ไม่ควรประกอบ แม้ถ้าชนเหล่านี้ จะพึงนำวัตถุทั้งหลายมีปลาและเนื้อเป็นต้นมาจากป่าก็ดี ทำสุราดื่มก็ดี ทำกรรมเช่นนั้นอย่างอื่นก็ดี แม้เรา ก็จะพึงได้อะไร ๆ บ้าง ฯ ลำดับนั้น ผู้ใหญ่บ้านจึงให้เรียกพวกเขามา ถามว่า พวกแกเที่ยวทำอะไรกันอยู่ ฯ พวกเขารับ ฯ ธรรมดาผู้อยู่ครองเรือนทั้งหลาย จะทำอย่างนั้นไม่ควร ควรนำวัตถุทั้งหลายมีปลาและเนื้อเป็นต้นมาจากป่า ควรทำสุราดื่ม และควรทำการงานทั้งหลายมีประการต่าง ๆ ฯ ชนเหล่านั้น คัดค้านคำพูดของผู้ใหญ่บ้านนั้นเสีย แม้ถูกเขากล่าว (หว่านล้อม) อยู่ซ้ำ ๆ ก็ยังคัดค้านร่ำไป ฯ เขาโกรธแล้ว คิดว่า เราจักให้พวกมันฉิบหาย จึงไปยังสำนักของพระราชา กราบทูลว่า ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้าเห็นพวกโจรเที่ยวไปด้วยการรวมกันเป็นกลุ่ม เมื่อพระราชาตรัสว่า เธอจงไป จงจับพวกมันแล้วนำมา ทำตามรับสั่งแล้ว แสดงแต่พระราชา ฯ พระราชายังไม่ทรงพิจารณาเลย ก็ทรงบังคับว่า พวกท่านจงให้ช้างเหยียบ ฯ มฆมาณพได้ให้โอวาทแก่พวกชนที่เหลือว่า สหายทั้งหลาย เว้นเมตตาเสีย พวกเราย่อมไม่มีที่พึ่งอย่างอื่น ท่านทั้งหลาย อย่าทำความโกรธในใคร ๆ จงเป็นผู้มีจิตเสมอด้วยเมตตาจิตทั้งในพระราชา ผู้ใหญ่บ้าน ช้างที่จะเหยียบ และตนเองทีเดียว ฯ พวกเขาก็ทำเหมือนอย่างนั้น ฯ ลำดับนั้น ช้างไม่อาจจะเข้าไปใกล้ได้ เพราะอานุภาพแห่งเมตตาของชนเหล่านั้น ฯ พระราชาทรงสดับเนื้อความนั้นแล้ว ตรัสว่า ช้างเห็นคนมาก จักไม่อาจเหยียบได้ ท่านทั้งหลายจงไป จงเอาเสื่อลำแพนคลุมเสียแล้ว จึงให้มันเหยียบ ฯ ช้างถูกคนเอาเสื่อลำแพนคลุมชนเหล่านั้นแล้วไสเข้าไปเหยียบ ก็ถอยกลับเสียแต่ไกลเลย ฯ

ป.ธ. 5/1

๒. พระราชาทรงสดับเรื่องราวนั้นแล้ว ทรงดำริว่า ในเรื่องนี้ ต้องมีเหตุ แล้วรับสั่งให้เรียกชนเหล่านั้นมาเฝ้า ตรัสถามว่า พ่อทั้งหลาย พวกเจ้าอาศัยเรา ไม่ได้อะไรหรือไง ฯ นี่อะไรกัน พระเจ้าข้า ฯ ข่าวว่า พวกเจ้าเป็นโจรเที่ยวไปในป่า ด้วยการรวมกันเป็นกลุ่ม (หรือ) ฯ ใคร กราบทูลอย่างนั้น พระเจ้าข้า ฯ ผู้ใหญ่บ้านจ้า พ่อ ฯ ขอเดชะ พวกข้าพระพุทธเจ้า ไม่ได้เป็นโจร แต่พวกข้าพระพุทธเจ้าชำระหนทางไปสวรรค์ของตน จึงทำกรรมนี้และกรรมนี้ ผู้ใหญ่บ้านชักนำพากข้าพระพุทธเจ้าในการทำอกุศล ประสงค์จะให้พวกข้าพระพุทธเจ้าผู้ไม่ทำตามคำพูดของตนฉิบหาย โกรธแล้ว จึงกราบทูลอย่างนั้น ฯ ทีนั้น พระราชา ทรงสดับถ้อยคำของชนเหล่านั้น เป็นผู้ถึงความโสมนัส ตรัสว่า พ่อทั้งหลาย สัตว์ดิรัจฉานนี้ ยังรู้จักคุณของพวกเจ้า เราเป็นมนุษย์ ก็ไม่อาจรู้จักได้ พวกเจ้าจงยกโทษให้เราเถิด ก็แล ครั้นตรัสอย่างนี้แล้ว ก็ได้พระราชทานผู้ใหญ่บ้านพร้อมทั้งบุตรและภริยาให้เป็นทาส ช้างตัวนั้นให้เป็นพาหนสำหรับขี่ และบ้านนั้นให้เป็นเครื่องใช้สอยตามสบายแก่ชนเหล่านั้น ฯ พวกเขาพูดกันว่า พวกเราเกิดอานิสงส์แห่งบุญในปัจจุบันนี้ทีเดียว ต่างมีใจผ่องใส โดยประมาณยิ่ง ผลัดเปลี่ยนกันขึ้นช้างนั้นไป ปรึกษากันว่า บัดนี้ พวกเราควรสร้างบุญให้มากกว่าเดิม ฯ (ต่างถามกัน) ว่า พวกเราจะทำอะไรกัน ฯ (ตกลงกัน) ว่า จักสร้างศาลาเป็นที่พักของมหาชน ให้ถาวร ในทางหลวงสี่แยก ฯ พวกเขาจึงสั่งให้เรียกช่างไม้มาแล้ว เริ่มสร้างศาลา ฯ แต่พวกเขาไม่ได้ให้ส่วนบุญแห่งศาลานั้นแก่มาตุคามทั้งหลาย เพราะปรารถนาความพอใจในมาตุคาม ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ป.ธ. 5/2

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. เต สพฺเพปิ กุฏุมฺพกา ทิวสภาคสมยํ ทิวาฏฺฐานโต อาคนฺตฺวา ภุตฺตปาตราสา ปุน ปาสาทมารุยฺห ปาสาทปิฏฺฐิยา นิสีทิตฺวา ปาสาทปิฏฺฐิยา นิสีทิตฺวา ปาสาทปิฏฺฐิยา นิสีทิตฺวา

สคฺคมคฺคํ โสเธนฺตา อิทญฺจิทญฺจ กโรม ตามโภชโก อมฺเห อกุสลกิริยาย นิโยเชตฺวา อตฺตโน วจนํ อกโรนฺเต นาเสตุกาโม กุชฺฌิตฺวา เอวมาหาติ ฯ อถ ราชา เตสํ กถํ สุตฺวา โสมนสฺสปฺปตฺโต หุตฺวา ตาตา อยํ ติรจฺฉาโน ตุมฺหากํ คุเณ ชานาติ อหํ มนุสฺสภูโต ชานิตุ นาสกฺขึ ขมถ เมติ เอวญฺจ ปน วตฺวา สปฺตฺตทารํ ตามโภชกํ เตสํ ทาสํ ตั หตฺถึ อาโรหณีย์ ตญฺจ ตามํ ยถาสุขํ ปริโภคํ กตฺวา อทาสิ ฯ เต อิเตว โน ปุญฺญสฺสานิสโส ทิฏฺโจติ ภิยฺโยโส มตฺตาย ปสนฺนมนสา หุตฺวา ตั หตฺถึ วาเรน อารุยฺห คจฺฉนฺตา มนุตยีสุ อิทานิ อมฺเหหิ อติเรกตรั ปุญฺญั กาตพฺพนฺติ ฯ กึ กโรมาติ ฯ จาตุมฺมหาปเถ ถาวรั กตฺวา มหาชนสฺส วิสฺสมนสาลั กริสฺสามาติ ฯ เต วฑฺฒกึ ปกฺโกสาเปตฺวา สาลั ปฏฺจเปสุ มาตุคามสุ ปน วิคตจฺฉนฺทตาย ตสฺสา สาลาย มาตุคามานั ปตฺตึ นาทสุ ฯ

ป.ธ.5/4